

Slechtvalken in Zuid-Holland 2023

Martin Mollet

In 2023 zijn er 31 territoria vastgesteld. Bij 2 territoria is niet gebroed of is het onbekend of er echt is gebroed. Van de resterende 29 zijn er 3 mislukt en van 2 broedpogingen is de afloop onbekend. Er bleven dus 24 succesvolle nesten over.

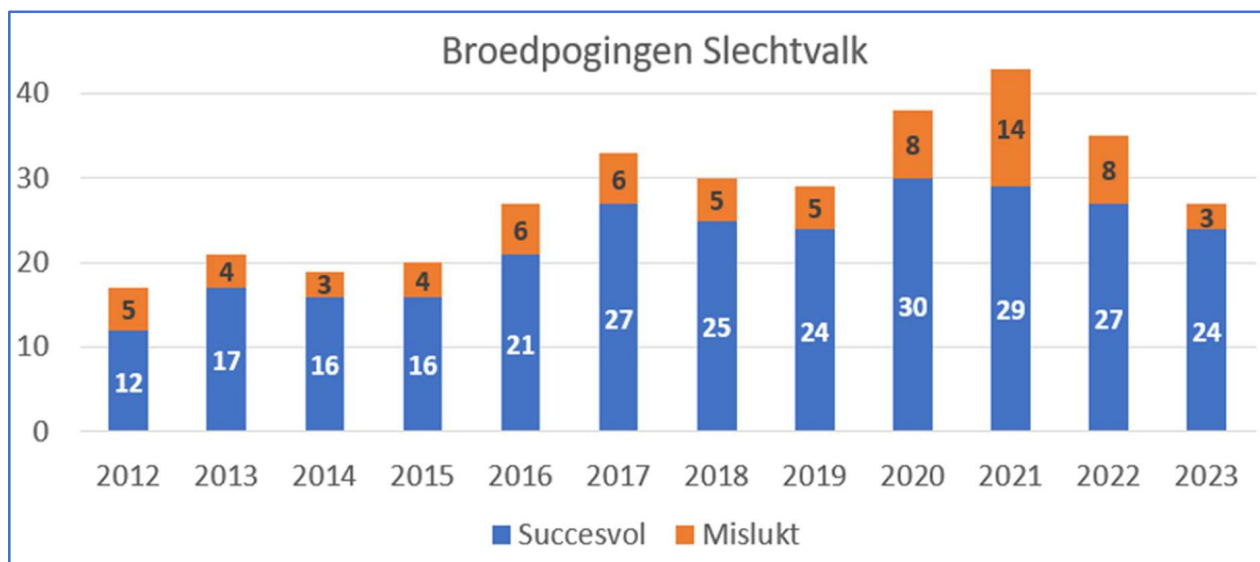
Die 24 geslaagde nesten leverden 73 uitgevlogen jongen op waarvan er 60 zijn geringd. Van die jongen is het geslacht bepaald: 27 vrouwen en 33 mannen.

Het gemiddeld legbegin was 16-03 en varieerde van 03-03 tot 09-04.

Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per geslaagd nest is 3,0.

De gemiddelde legselgrootte is 3,6.

Als je de cijfers van de afgelopen jaren omzet in een grafiek, dan wordt de “vogelgriep neergang” in het aantal territoria waar iedereen voor vreesde, pijnlijk duidelijk. Opvallend genoeg is de totale jongenproductie de laatste 4 jaren redelijk stabiel, namelijk 70-75 uitgevlogen jongen. Er mislukken minder broedpogingen (oranje lijn) en gemiddeld leveren de succesvolle nesten (blauwe lijn) ook veel uitgevlogen jongen op. Gelukkig maar, want als de vogelgriep zoveel slachtoffers blijft eisen, is voldoende aanwas hard nodig !

Niet terug:

Sommige territoria zijn nog steeds niet hersteld van het verdwijnen van het broedpaar: bij bv.

Heineken en 2 locaties in de **Hoeksche Waard** zijn de in 2022 geleden verliezen nog niet opgevuld.

Terwijl bij andere locaties met een webcam soms tot 5 verschillende valken worden gezien (bv Alphen a/d Rijn), lijkt het er dus op dat er niet overal voldoende surplus populatie is. Dit zijn Slechtvalken die geen eigen broedterritorium hebben en dus snel een vrijgekomen plek op kunnen vullen.

Wel terug:

Op andere plekken is er gelukkig ineens weer wel een geslaagde broedpoging. De nestkast van de **Haringvlietbrug** is voor het eerst sinds een aantal jaren weer succesvol gebruikt (4 jongen). Het territorium in de **Stormpolder**, Krimpen a/d IJssel was ook na een aantal jaren weer succesvol. Daar vlogen minimaal 2 jongen uit.

“Nieuwe” locaties:

Bij **Indorama**, Rotterdam Europoort, broedde een slechtvalkkoppel op een kraaiennest op een hoge installatie. Zoals wel vaker hield het kraaiennest het niet en belandden twee van de vier jongen in de Rotterdamse vogelopvang “Karel Schot”. Ze waren eigenlijk al bijna op uitvliegleeftijd en zijn, na een kort verblijf in de Vogelklas, geringd terugbezorgd bij hun ouders.

Grappig genoeg zijn beide geringde jongen binnen een paar maanden in goede doen teruggezien op de Maasvlakte en in Ouddorp.

In **Sassenheim** hing al langer een koppel valken rond, maar dan wel in wisselende samenstelling. De in november 2022 geplaatste nestkast is in 2023 succesvol gebruikt door een nieuw koppel: er zijn 3 jongemannen uitgevlogen. Het verse ouderlijke paar bestond uit valken uit Noordwijkerhout. Weliswaar uit verschillende jaren (2020 en 2021), maar dus toch volle broer en zus van dezelfde ouders.

In **Roosendaal** broedde een koppel in een hoogspanningsmast, dit mislukte helaas.

De **Brienoordbrug**, Rotterdam, is niet echt een nieuwe locatie want de laatste 2 jaar belandde er elke keer een pas-uitgevlogen jong in de problemen. Ze werden (nauwelijks vliegvlug) gevonden op de grond of het fietspad en waren een overduidelijk bewijs, dat er een geslaagde broedpoging was geweest. Dit jaar is de locatie van het nest “ongeveer” gevonden en zijn er minimaal 3 jongen gezien.

2 van de 3 waargenomen jongen van de Brienoordbrug, 18 juni 2023

Andere bijzonderheden:

In de nestkast op de koeltoren van de **Amercentrale** werden begin maart, tijdens een drone-inspectie van de koeltoren, twee dode, adulte Slechtvalken in de nestkast gezien.

De ladder naar de nestkast was afgekeurd en dit probleem kon pas na het broedseizoen worden aangepakt. Tijdens het broedseizoen werd al wel duidelijk dat toch gebroed werd in de nestkast, helaas is niet bekend hoe het met dit broedgeval is afgelopen.

Tijdens de werkzaamheden in het najaar is de nestkast leeg gehaald en schoongemaakt en werden er twee sets slechtvalkringen gevonden: mannetje Zilver-A7 uit Balen, België (2015) en vrouwtje Oranje-KK uit Markeloo (2010).

Een drone-inspectie toont 2 dode valken, Geertruidenberg, 3 maart 2023

In **Alphen NB**, succesvol met 4 jongen, werden plukresten van **Wielewaal** gevonden, voor ons de eerste keer dat we deze prooi soort tegenkwamen.

Bij **Oceanco**, Zwijndrecht, werd eerst het mannetje van het broedkoppel ziek gevonden (vogelgriep) en een maand later werd er nog een dode slechtvalkman gevonden. Daarna werd er nog wel een valk gezien, maar er is geen broedgeval vastgesteld.

Wat er in **Roosendaal** is gebeurd, is niet helemaal duidelijk: in de nestkast was een mislukt broedsel, maar op waarneming.nl worden op 3 juni wel 2 juvenielen gezien. De mogelijke verklaringen zijn dat er buiten de nestkast een 2e poging is gedaan of dat de juvenielen van elders kwamen of eigenlijk volwassen waren.

In **Zoetermeer** en **Delft** vlogen respectievelijk 1 en 3 jongen “succesvol” uit, maar die verongelukten kort na, of zelfs tijdens, hun eerste vlucht. Succesvol uitvliegen is dan wel een wrang begrip.

Uitvliegen is dus overduidelijk een hele gevaarlijke tijd. Een Slechtvalk jongeman van **Erasmus MC** kwam na het uitvliegen (rond 3 juni) weer een aantal keer in beeld: op 20 juni werd hij al weer teruggezet op het hoogste dak van het Erasmus na een kort verblijf in de Vogelklas. Op 13 juli werd de vogel gevonden op het Weena en weer naar de Vogelklas gebracht.

Na een kort verblijf om te herstellen van zijn botsing, is hij op 24 juli weer losgelaten op het dak van het Natuur Historisch Museum naast het Erasmus MC.

Vervolgens werd de pechvogel begin september weer bevrijd van het dak van “de Rotterdam” het 3-delige rechthoekige gebouw naast de Erasmusbrug en direct losgelaten. Pffff, hopen dat de rest van z'n leven wat soepeler verloopt !

Bij **Erasmus MC** vlogen overigens in totaal 4 jongen uit die allemaal minder fortuinlijke waren tijdens hun eerste vluchten, gelukkig allemaal zonder blijvende schade. Na een kort verblijf in de Vogelklas zijn ze weer teruggebracht om hun avonturen te vervolgen !

In deze woeste wereld van vogelgriep en andere bedreigingen is het fijn om af en toe een terugmelding van een levende oude knar te krijgen. Op 14 januari 2024 werd Slechtvalk man Oranje-XF gezien in Serooskerke in Zeeland.

XF is van een broedgeval op de HEF in Rotterdam in 2011. Het jong kwam via het parkje bij de HEF terecht in de Vogelklas en werd op 8-7-2011 weer losgelaten op het dak van het Unilever gebouw. Serooskerke, dus! 12 jaar en 6 maanden na het loslaten, en 52Km verderop.

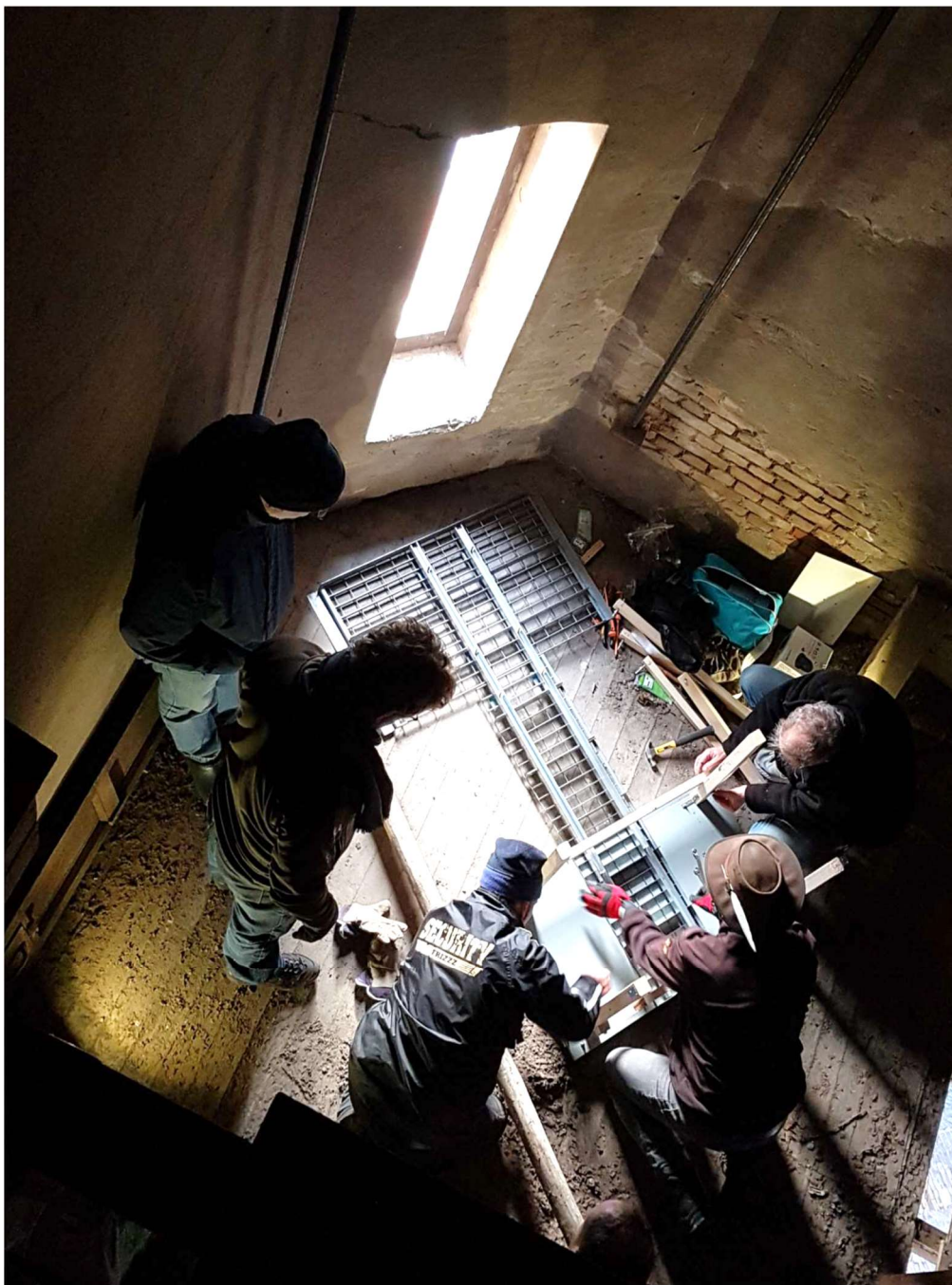

Rotterdammer XF in Serooskerke, Zeeland. 14 januari 2024. Foto: Bert van Dillen

Mannetje bied vrouw een Spreeuw aan, Alphen a/d Rijn. Foto: www.NestkastLive.nl

	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal territoria	31	39	47	45	34
Broedpogingen	29	35	41	38	29
Geslaagd	24 (90%)	27 (77%)	26 (63%)	30 (79%)	24 (83%)
Mislukt	3 (10%)	8 (23%)	14 (34%)	8 (21%)	5 (17%)
Legselgrootte gemiddeld	3,6 (n=19)	3,6 (n=18)	3,7 (n=18)	3,3 (n=21)	3,3 (n=15)
Aantal uitgevlogen jongen	73	75	65	70	63
Geringd	60	52	51	50	55
Jongedames	27 (45%)	21 (40%)	24 (47%)	24 (48%)	20 (36%)
Jongemannen	33 (55%)	31 (60%)	27 (53%)	26 (52%)	35 (64%)
Jongen per geslaagd nest	3,0	2,9	2,5	2,3	2,6
Legbegin	3/3 - 9/4	23/2 - 10/4	28/2 - 16/4	6/3 - 3/5	1/3 - 31/3
Gemiddeld	16/3 (n=21)	15/3 (n=20)	17/3 (n=23)	18/3 (n=22)	12/3

Plaatsen slechtvalknestkast, Sassenheim, 19 november 2022

Groen = nieuw territorium/broedpoging (of eerste keer geslaagde of eerste keer geringd)

Zuid Holland - 2023	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Alphen ad Rijn, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	3	18-mrt
Biesbosch	Broedpoging met jongen	-	-	-
Delft, Bouwkunde, TU-Delft	Broedpoging, jongen geringd	4	4	20-mrt
Den Haag, Bethlehemkerk (Leyenburg)	Broedpoging met jongen	4	4	18-mrt
Den Haag, Binnenlandse Zaken	Broedpoging, jongen geringd	4	3	15-mrt
Den Haag, Dunea Oostduinen	Broedpoging, jongen geringd	4	4	22-mrt
Den Haag, Jacobuskerk	Broedpoging, jongen geringd	4	3	10-mrt
HaringVlietBrug	Broedpoging, jongen geringd	-	4	24-mrt
Krimpen a/d IJssel, Stormpolder	Broedpoging met jongen	-	2	-
Leiden, Uniper Centrale	Broedpoging, jongen geringd	4	4	14-mrt
Noordwijkerhout, Hotel Leeuwenhorst	Broedpoging, jongen geringd	4	3	13-mrt
Rdam, Brienoordbrug	Broedpoging met jongen	-	3	-
Rdam, Erasmus Medisch Centrum	Broedpoging, jongen geringd	4	4	13-mrt
Rdam, Europoort, Gunvor	Broedpoging met jongen	3	2	14-mrt
Rdam, Europoort, Indorama	Broedpoging met jongen	-	4	15-mrt
Rdam, Maasvlakte, Uniper Centrale	Broedpoging, jongen geringd	4	3	25-mrt
Rdam, Pernis, Shell	Broedpoging, jongen geringd	-	2	4-mrt
Rdam, Waalhaven, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	2	2	9-apr
Rijswijk, Klokkentoren	Territorium	-	-	-
Sassenheim, St Pancratiuskerk	Broedpoging, jongen geringd	-	3	12-mrt
Zoetermeer, Woontoren De Kroon	Broedpoging, jongen geringd	4	2	6-mrt
Zwijndrecht, Heerema / Oceanco	Territorium	-	-	-

Zeeland - 2023	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Goes, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	25-mrt

Noord Brabant - 2023	Status	Legsel	Jongen	Legbegin
Alphen NB, Sint-Willibrordus kerk	Broedpoging, jongen geringd	-	4	3-mrt
Geertruidenberg, RWE Amercentrale	Broedpoging	2	-	-
Loon op Zand, Cellnex Mediatoren	Broedpoging, jongen geringd	4	4	20-mrt
Moerdijk, RWE	Broedpoging, jongen geringd	-	3	6-mrt
Moerdijk, Van Oord	Broedpoging	4	1	-
Roosendaal, Cellnex Mediatoren	Mislukt	3	-	-
Roosendaal, HSM	Mislukt	-	-	-
Steenbergen, Sint-Gummaruskerk	Mislukt	2	-	-

Duivenhouders verven hun duiven om roofvogels af te schrikken.
Alphen aan de Rijn, 26 april 2023. Foto: www.NestkastLive.nl

Het koppel in Rijswijk datete wel, maar deed nog niet aan gezinsuitbreiding
Rijswijk, 14 maart 2023. Foto: Thea van Gogh

Met dank aan:

Albert van der Pluym Dekker, André de Baerdemaker, André Groeneveld, Anja, Anton van Meurs, Bart Pluimers, Ben Vink, Cees Lavooy, Doortje, Ed Langbroek, Edwin Brabander, Els Marijs, Ferry van Stralen, Fons Bongers, Gab de Croock, Garry Bakker, Gert Valk, Guido Aijkens, Hans Donkers, Hans v/d Langkruis, Hans van Stijn, Harrie Timmermans, Henno MacDaniel, Jaco Kouwen, Johan Quist, Joost van Wingerden, Karin van den Berg, Kevin de Keijzer, Kjetil van den Berg, Marco Vriens, Maurice Schot, Merijn Loeve, Monique (Vogelklas), Nel, NestkastLive, Patrick den Ridder, Paul Schrijvershof, Peter van Geneijgen, Rian Willemsen, Martin Prins, Rob Haan, Rob Jansson, Ronald in't Veld, Sander Elzerman, Sharon (de Wulp), Teun Schoemaker, Thea van Gogh, Vogelklas, Willem Hoffer, Winfried vd Meerendonk, Wouter Parent, Yvonne vd Maat, de mensen van de "Vogelklas Karel Schot" en de terreineigenaren.

